

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №246

2020 წლის 16 აპრილი

ქ. თბილისი

ელექტროენერჯის ბაზრის მოდელის კონცეფციის დამტკიცების შესახებ

მუხლი 1

„ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის 123-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, დამტკიცდეს თანდართული „ელექტროენერჯის ბაზრის მოდელის კონცეფცია“.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

პრემიერ - მინისტრი

გიორგი გახარია

ელექტროენერჯის ბაზრის მოდელის კონცეფცია

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. ბაზრის კონცეფციის მიზნები

1. ელექტროენერჯის ბაზრის მოდელის კონცეფცია (შემდგომში – „კონცეფცია“) აყალიბებს საქართველოში ელექტროენერჯის საბითუმო ბაზრის ორგანიზებისა და ფუნქციონირების სახელმძღვანელო პრინციპებს, რაც მიზნად ისახავს:

ა) ელექტროენერჯის ბაზრის ისეთი მოდელის ჩამოყალიბებას, რომელიც უზრუნველყოფს მიმზიდველი საინვესტიციო გარემოს შექმნასა და მომხმარებლისათვის თავისუფალი არჩევანის შესაძლებლობას, გამჭვირვალე და კონკურენტული ბაზრების განვითარების გზით, როგორც საბითუმო, ისე საცალო დონეზე;

ბ) ელექტროენერჯის ორგანიზებული ბაზრების, მათ შორის, დღით ადრე, დღიური, საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების, ასევე, ორმხრივი ხელშეკრულებების ბაზრის ჩამოყალიბებას;

გ) ბაზრის სუბიექტებს შორის უფლება-მოვალეობების გამიჯვნასა და ფუნქციების გადანაწილებას;

დ) ელექტროენერჯის ორგანიზებულ ბაზრებზე ლიკვიდურობასა და კონკურენტული ფასის ფორმირებას, ასევე, ბაზრის ეფექტიანი და მდგრადი ფუნქციონირებისათვის საჭირო ფინანსური მექანიზმების დანერგვას;

ე) „განახლებადი წყაროებიდან ენერჯის წარმოებისა და გამოყენების წახალისების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული მხარდაჭერის მექანიზმების (სქემა) დანერგვის ხელშეწყობას;

ვ) სამიზნე მოდელზე გადასასვლელად განსახორციელებელი ღონისძიებების განსაზღვრას;

ზ) „ენერჯეტიკული გაერთიანების დამფუძნებელ ხელშეკრულებასთან საქართველოს შეერთების შესახებ“ ოქმით აღებული ვალდებულებების შესრულებას.

2. ბაზრის კონცეფცია ასევე ადგენს „ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედებამდე ელექტროენერჯეტიკულ საწარმოებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე ვალდებულებების შესრულების მექანიზმს, საჯარო მომსახურების ორგანიზებისა და

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ელექტროენერჯის მიწოდების სპეციალურ მოთხოვნებს.

3. ელექტროენერჯის ბაზრის სამიზნე მოდელი გულისხმობს თავისუფალ ბაზარს, სადაც მონაწილეები სარგებლობენ თანასწორი, არადისკრიმინაციული პირობებით და გამჭვირვალედ ყალიბდება კონკურენტული ფასი, რაც მომხმარებელს აძლევს თავისუფალი არჩევანის შესაძლებლობას.

4. ბაზრის კონცეფციაში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული მნიშვნელობა.

მუხლი 2. ბაზრის კონცეფციის სახელმძღვანელო პრინციპები

ბაზრის კონცეფციის სახელმძღვანელო პრინციპებია:

ა) ენერგეტიკულ ბაზრებზე კონკურენტული, თავისუფალი და გამჭვირვალე ვაჭრობა;

ბ) ინტერესთა კონფლიქტისა და დისკრიმინაციის თავიდან აცილება;

გ) საბითუმო ბაზარზე ელექტროენერჯის ყიდვა-გაყიდვა კონკურენტული საბაზრო მექანიზმების მეშვეობით, კერძოდ, ორმხრივი ხელშეკრულებებით ან/და ელექტროენერჯის ორგანიზებულ ბაზრებზე, დღით ადრე, დღიური და საბალანსო ბაზრების ჩათვლით;

დ) საჯარო მომსახურების გამწევი ენერგეტიკული საწარმოებისა და მხარდაჭერის მექანიზმით/სქემით მოსარგებლე მწარმოებლების მიერ წარმოებული ელექტროენერჯით ვაჭრობა მხოლოდ ორგანიზებულ ბაზრებზე;

ე) წარმოებისა და მოხმარების საათობრივი გრაფიკების, ასევე ელექტროენერჯის წარმოების/მოხმარების საშუალებებისა და მათი დატვირთვის განსაზღვრა მათ დაგეგმვაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ (თვითდისპეტჩირება);

ვ) ორგანიზებულ ბაზრებზე საათობრივი ვაჭრობა და, შესაბამისად, ბაზრის მონაწილეთა პასუხისმგებლობა მათ მიერ თითოეულ საათში გამოწვეულ უბალანსობაზე;

ზ) სისტემის ოპერატორების მიერ დანაკარგების დაფარვის მიზნით ელექტროენერჯის შესყიდვა მხოლოდ დღით ადრე და დღიურ ბაზრებზე;

თ) ტრანსსასაზღვრო სიმძლავრის განაწილება გამჭვირვალე და სამართლიანი წესების შესაბამისად.

თავი II. ბაზრის სეგმენტები და ოპერირება

მუხლი 3. საბითუმო ბაზრის სეგმენტები

საბითუმო ბაზრის სეგმენტებია:

ა) დღით ადრე ბაზარი;

ბ) დღიური ბაზარი;

გ) ორმხრივი ხელშეკრულებების ბაზარი;

დ) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარი.

მუხლი 4. საბითუმო ბაზრის სუბიექტები

საბითუმო ბაზრის სუბიექტები არიან:

ა) ელექტროენერჯის ბაზრის ოპერატორი;

ბ) გადამცემი სისტემის ოპერატორი;

გ) გამანაწილებელი სისტემის ოპერატორი;

დ) ელექტროენერჯის მწარმოებელი;

ე) ტრეიდერი;

ვ) მიმწოდებელი;

ზ) მსხვილი მომხმარებელი;

თ) საბითუმო საჯარო მომსახურების გამწევი ორგანიზაცია.

მუხლი 5. საბითუმო ბაზრების ოპერირება

1. ელექტროენერჯის დღით ადრე და დღიური ბაზრების ოპერატორი (შემდგომში – ბირჟის ოპერატორი) უზრუნველყოფს:

ა) დღით ადრე და დღიური ბაზრების ოპერირებას;

ბ) დღით ადრე და დღიური ბაზრების მონაწილეთა რეესტრის წარმოებას;

გ) ერთიანი ფინანსური ანგარიშსწორების გამჭვირვალე, ხელმისაწვდომი და საიმედო სისტემის ჩამოყალიბებას, ორგანიზებული ბაზრის ყველა სეგმენტისათვის, კერძოდ, დღით ადრე, დღიური და საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრებისთვის, აგრეთვე უბალანსობის ფინანსური ანგარიშსწორებისთვის.

[გ) ფინანსური ანგარიშსწორების გამჭვირვალე, ხელმისაწვდომი და საიმედო სისტემის ჩამოყალიბებას დღით ადრე და დღიური ბაზრებისათვის. (ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)]

2. ბირჟის ოპერატორს უფლება აქვს, რომ ფინანსურ ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული მომსახურება შეასრულოს შესაბამისი კვალიფიკაციისა და გამოცდილების მქონე ფინანსური ინსტიტუტის მეშვეობით.

3. საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერატორი (შემდგომში – საბალანსო ბაზრის ოპერატორი) უზრუნველყოფს:

ა) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერირებას;

ბ) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის პროდუქტების განსაზღვრას;

გ) უბალანსობის საფასურის გაანგარიშებას;

დ) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის პროდუქტებისა და უბალანსობის საფასურის გადახდის უზრუნველსაყოფად ფინანსური გარანტიის ოდენობის განსაზღვრას, ასევე ამ ბაზარზე შესყიდულ პროდუქტებზე ფინანსურ პასუხისმგებლობას.

[დ) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის პროდუქტებისა და უბალანსობის საფასურის გადახდის უზრუნველსაყოფად ფინანსური გარანტიის ოდენობის განსაზღვრას;

ე) ფინანსური ანგარიშსწორების გამჭვირვალე, ხელმისაწვდომი და საიმედო სისტემის ჩამოყალიბებას საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრისათვის, უბალანსობის ფინანსური ანგარიშსწორებისათვის. (ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)]

[3¹. საბალანსო ბაზრის ოპერატორს უფლება აქვს, ფინანსურ ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული მომსახურება შეასრულოს შესაბამისი კვალიფიკაციისა და გამოცდილების მქონე ფინანსური

4. „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის 121-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, ელექტროენერჯის დერივატივების ბაზრის ოპერირების უფლება აქვთ სხვა სუბიექტებსაც.

საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 31 მაისის დადგენილება №244 – ვებგვერდი, 02.06.2021წ.

მუხლი 6. გადამცემი სისტემის ოპერატორის როლი ელექტროენერგეტიკული სისტემის დაბალანსებაში

გადამცემი სისტემის ოპერატორი, „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და კომისიის სამართლებრივი აქტების შესაბამისად, უზრუნველყოფს:

ა) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრებზე პროდუქტების საპროგნოზო მოცულობის განსაზღვრას;

ბ) თვითდისპეტჩირების პრინციპით ელექტროენერგეტიკული სისტემის მართვას, ასევე, დაბალანსებისთვის საჭირო სხვა ღონისძიებების გატარებას, მათ შორის, საბალანსო ბაზრის შედეგების საფუძველზე შესაბამისი სიმძლავრის გააქტიურებას;

გ) ტრანსსასაზღვრო დაბალანსების მექანიზმის ორგანიზებას, რაც, მათ შორის, მოიცავს ელექტროენერგეტიკულ სისტემებს შორის ავარიული დახმარების მიწოდების მართვას;

დ) დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირების, მათ შორის, დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელთა რეგისტრაციას და შესაბამისი კოდების მინიჭებას;

ე) საბითუმო ბაზრების ოპერირებისათვის საჭირო ელექტროენერჯის აღრიცხვის სისტემის მართვას და განვითარებას, საათური აღრიცხვის მონაცემების ხელმისაწვდომობას.

მუხლი 7. საცალო ბაზარზე ვაჭრობა

ელექტროენერჯის საცალო ბაზარზე საბოლოო მომხმარებელი, მათ შორის მსხვილი მომხმარებელი, ელექტროენერჯიას შეისყიდის მიმწოდებლისგან, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. მომხმარებელი თავად ირჩევს მიმწოდებელს.

მუხლი 8. ტრანსსასაზღვრო სიმძლავრის განაწილების წესი

მეზობელ სახელმწიფოსთან ტრანსსასაზღვრო სიმძლავრის განაწილებასთან ერთად ელექტროენერჯის განუცხადებელი ყიდვა-გაყიდვის შემთხვევაში, გადამცემი სისტემის ოპერატორის მიერ ტრანსსასაზღვრო სიმძლავრე განაწილდება დღით ადრე ბაზრის ოპერატორთან კონსულტაციის საფუძველზე შემუშავებული და კომისიის მიერ დამტკიცებული პროცედურის შესაბამისად, ტექნიკური და ეკონომიკური მაჩვენებლების გათვალისწინებით.

თავი III. საჯარო მომსახურების ორგანიზება

მუხლი 9. საჯარო მომსახურების ვალდებულებები

1. საერთო ეკონომიკური ინტერესებიდან გამომდინარე, მიწოდების უსაფრთხოების, უწყვეტობის, სათანადო ხარისხითა და ფასით ელექტროენერჯის მიწოდების უზრუნველყოფის, აგრეთვე განახლებადი ენერჯის წყაროებიდან ენერჯის წარმოების ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს მთავრობის სამართლებრივი აქტის საფუძველზე, საჯარო მომსახურების გაწევის ვალდებულება ეკისრება:

ა) საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციას;

ბ) უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელს;

გ) ბოლო ალტერნატივის მიმწოდებელს;

დ) საჯარო მომსახურების გამწვევი ელექტროენერჯის მწარმოებელს, მათ შორის, გარანტირებული სიმძლავრის წყაროს.

2. ბაზრის ლიბერალიზაციისკენ გადასვლის პირობებში, საჯარო მომსახურების გაწვევის ვალდებულების დაკისრება ხდება დროებით, საქართველოს მთავრობის მიერ კომისიასთან, სახელმწიფო კომპეტენტურ ორგანოებთან და ენერგეტიკული გაერთიანების სამდივნოსთან კონსულტაციის შემდეგ.

3. საჯარო მომსახურების ვალდებულება არის დროებითი ღონისძიება, რომელიც, სულ მცირე, 2 წელიწადში ერთხელ, უნდა დაექვემდებაროს რეგულარულ გადახედვას, მისი საჭიროებისა და ზემოქმედების შედეგების განსაზღვრის მიზნით.

მუხლი 10. საბითუმო საჯარო მომსახურების ვალდებულებები

1. საბითუმო საჯარო მომსახურების მიზნებია: განახლებადი ენერჯისა და გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულების მონაწილე მწარმოებლების მხარდაჭერა და მათ მიერ წარმოებული ელექტროენერჯის ორგანიზებულ ბაზარზე ინტეგრირების ხელშეწყობა; უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებლის მხარდაჭერა, შესასყიდი ელექტროენერჯის სტაბილური ფასით უზრუნველყოფითა და ორგანიზებულ ბაზარზე ინტეგრირების ხელშეწყობით; საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე (აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა) არსებული მომხმარებლების მიწოდების უსაფრთხოება, ორგანიზებულ ბაზარზე ელექტროენერჯის შესყიდვით.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული მიზნებისათვის, საბითუმო საჯარო მომსახურების ვალდებულებები მოიცავს:

ა) გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული ელექტროენერჯის შესყიდვას და ორგანიზებულ ბაზარზე გაყიდვას, შესაბამისი ფინანსური მექანიზმების გამოყენებას ხელშეკრულებების პირობების შესრულების მიზნით და ფინანსურ ანგარიშსწორებას;

ბ) განახლებადი ენერჯისა და სხვა მხარდაჭერის სქემის მონაწილე მწარმოებლებთან მხარდაჭერის შესაბამისი სქემის ფარგლებში ფინანსურ ანგარიშსწორებას;

გ) საჯარო მომსახურების გამწვევ ელექტროენერჯის მწარმოებლებთან ფასთა სხვაობის ხელშეკრულების ფარგლებში ორგანიზებული ბაზრის ფასსა და კომისიის მიერ კანონის შესაბამისად დადგენილ ფასს შორის სხვაობაზე ფინანსურ ანგარიშსწორებას;

დ) საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე (აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა) მოხმარებისათვის ელექტროენერჯის შესყიდვას ორგანიზებულ ბაზარზე, ასევე, მასთან დაკავშირებულ უბალანსობაზე პასუხისმგებლობას;

ე) უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელთან ფასთა სხვაობის ხელშეკრულების ფარგლებში ორგანიზებული ბაზრის ფასსა და კომისიის მიერ კანონის შესაბამისად დადგენილ ფასს შორის სხვაობაზე ფინანსურ ანგარიშსწორებას.

3. საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციამ საბითუმო საჯარო მომსახურების განხორციელების შედეგად მიღებული შემოსავალი უნდა გამოიყენოს მხოლოდ იმ მიზნით, რის გამოც ელექტროენერჯის მწარმოებელს დაეკისრა საჯარო მომსახურების ვალდებულება.

4. საბითუმო საჯარო მომსახურება ხორციელდება საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის მიერ, ამ კონცეფციის მე-11-მე-13 მუხლებისა და მე-14 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად. საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციას კანონმდებლობით შეიძლება დაეკისროს სხვა ვალდებულებებიც.

5. „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში, კომისია ადგენს საბითუმო საჯარო მომსახურების საფასურს.

6. საბითუმო საჯარო მომსახურების გაწევის, ასევე, ამ მიზნით შექმნილი ფონდის ფორმირებისა და განკარგვის წესი განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის მიერ. საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაცია განცალკევებულად აღრიცხავს ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული თითოეული მომსახურების ფარგლებში მიღებულ შემოსავლებსა და გაწეულ ხარჯებს.

მუხლი 11. ორგანიზებულ ბაზარზე გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებების ინტეგრირება და მხარდაჭერის სქემით მოსარგებლე მწარმოებლებთან ანგარიშსწორება

1. ელექტროენერჯის ბაზარზე გამჭვირვალობის, ლიკვიდურობისა და კონკურენტული ფასის ფორმირებისათვის, გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ელექტროენერჯის რეალიზაცია ხდება ორგანიზებულ ბაზარზე, საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის ან თავად მწარმოებლის მიერ.

2. ორგანიზებულ ბაზარზე ელექტროენერჯის მწარმოებლების ჩართულობის ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმებით, მწარმოებელსა და საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციას შორის შეიძლება გაფორმდეს ხელშეკრულება საბაზრო და არსებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფასებს შორის უარყოფითი სხვაობის კომპენსირების ან/და სხვა ხელშემწყობი ღონისძიების შესახებ.

3. იმ შემთხვევაში, თუ გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულების მონაწილე მწარმოებელი არ იყენებს ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ უფლებას, ორგანიზებულ ბაზარზე ამ ელექტროენერჯის შეთავაზებაზე პასუხისმგებელია საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაცია.

4. განახლებადი ენერჯისა და სხვა მხარდაჭერის სქემით მოსარგებლე მწარმოებლები თავად (ან შეთანხმებით გათვალისწინებული პირის მეშვეობით) უზრუნველყოფენ მათ მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის გაყიდვას ორგანიზებულ ბაზარზე. მათთვის მხარდაჭერის სქემით გათვალისწინებული საფასური ანაზღაურდება საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის მიერ.

5. განახლებადი ენერჯის მხარდაჭერისათვის საჭირო ფონდის ფორმირების წესი განისაზღვრება ამ კონცეფციის მე-10 მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 12. ელექტროენერჯის მწარმოებლებისთვის საჯარო მომსახურების გაწევის ვალდებულების დაკისრება და მათი მონაწილეობა ორგანიზებულ ბაზარზე

1. ელექტროენერჯის ბაზარზე გამჭვირვალობის, ლიკვიდურობისა და კონკურენტული ფასის ფორმირებისათვის, საჯარო მომსახურების გამწევი მწარმოებლები (მათ შორის, გარანტირებული სიმძლავრის წყაროები) ვაჭრობენ ორგანიზებულ ბაზარზე.

2. ელექტროენერჯის ინდივიდუალურ მწარმოებლებს საჯარო მომსახურების ვალდებულება დაეკისრება შეზღუდული დროით, საქართველოს მთავრობის სამართლებრივი აქტით, კომისიასთან და ენერგეტიკული გაერთიანების სამდივნოსთან კონსულტაციის შემდეგ. საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც ეტაპობრივად შემცირდება მწარმოებლებზე დაკისრებული საჯარო მომსახურების ვალდებულება, ამ კონცეფციის დანართ №1-ით განსაზღვრული „ბაზრის გახნის ეტაპების“ შესაბამისად.

3. ელექტროენერჯის მწარმოებელზე ენერჯის ფასის გამო დაკისრებული საჯარო მომსახურების ვალდებულება გამოიხატება საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციასთან ფასთა სხვაობის ხელშეკრულების გაფორმებაში, რის შედეგადაც, დღით ადრე ბაზრისა და ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფასებს შორის:

ა) დადებითი სხვაობის შემთხვევაში, მწარმოებელი სხვაობას უხდის საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციას;

ბ) უარყოფითი სხვაობის შემთხვევაში, საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაცია სხვაობას უნაზღაურებს მწარმოებელს.

4. „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში, კომისია ადგენს საჯარო მომსახურების გამწევი ელექტროენერჯის მწარმოებლის ენერჯის ტარიფს, რომელზეც საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციასთან გაფორმდება ფასთა სხვაობის ხელშეკრულება.

5. გარანტირებული სიმძლავრის წყაროს შემთხვევაში, გარანტირებული სიმძლავრის საფასურს ან/და გარანტირებული სიმძლავრის წყაროს ელექტროენერჯის წარმოების ტარიფს განსაზღვრავს კომისია, დამტკიცებული მეთოდოლოგიის შესაბამისად.

6. საჯარო მომსახურების გამწევი მწარმოებელი პასუხისმგებელია უბალანსობაზე.

მუხლი 13. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიის – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მოხმარებული ელექტროენერჯის შესყიდვის წესი

1. საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე (აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა) მოხმარებისთვის, ელექტროენერჯის შესყიდვის საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაცია, დღით ადრე/დღიურ ბაზარზე.

2. საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე (აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა) მოხმარებული ელექტროენერჯის ღირებულების, აგრეთვე უბალანსობით გამოწვეული ხარჯების დასაფარად გამოიყენება საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის მიერ საჯარო მომსახურების გამწევი მწარმოებლებთან ფასთა სხვაობის ხელშეკრულებების ფარგლებში მიღებული შემოსავლები და კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა ფინანსური წყაროები.

3. საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე (აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა) ელექტროენერჯის მოხმარების დაფარვა შესაძლებელია ასევე საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის მიერ იმპორტირებული ელექტროენერჯის გამოყენებით.

მუხლი 14. უნივერსალური მომსახურება

1. უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელი უზრუნველყოფს ელექტროენერჯის მიწოდებას რეგულირებული პირობებით საყოფაცხოვრებო მომხმარებლისა და მცირე საწარმოებისათვის, რომელთაც არ აურჩევიათ მიმწოდებელი, განაწილების იმ არეალის მიხედვით, რომელშიც იგი განსაზღვრულია საქართველოს მთავრობის სამართლებრივი აქტით, როგორც უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელი.

2. უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელი ელექტროენერჯის შესყიდვის მხოლოდ დღით ადრე და დღიურ ბაზარზე.

3. „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში, კომისიის მიერ დგინდება უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებლის მიერ შესასყიდი ელექტროენერჯის ტარიფი, რომელზეც საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციასთან გაფორმდება ფასთა სხვაობის ხელშეკრულება. შედეგად, საბაზრო და ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფასებს შორის:

ა) დადებითი სხვაობის შემთხვევაში, საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაცია სხვაობას უნაზღაურებს უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელს;

ბ) უარყოფითი სხვაობის შემთხვევაში, უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელი სხვაობას უხდის საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციას.

4. უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელი პასუხისმგებელია უბალანსობაზე.

მუხლი 15. ბოლო ალტერნატივის მიწოდება

1. ბოლო ალტერნატივის მიმწოდებელი უზრუნველყოფს ელექტროენერჯის მიწოდებას იმ საბოლოო

მომხმარებლისთვის, რომელიც კარგავს ელექტროენერჯის მიღების სამუალებას მიმწოდებლის მიერ საბაზრო საქმიანობის გეგმურად ან არაგეგმურად შეწყვეტის, ან ვალდებულებების უხეშად დარღვევის გამო, კომისიის მიერ დადგენილი ტარიფით.

2. ბოლო ალტერნატივის მიმწოდებელი ელექტროენერჯიას შეისყიდის მხოლოდ დღით ადრე/დღიურ ბაზარზე.

3. ბოლო ალტერნატივის მიმწოდებელი პასუხისმგებელია უბალანსობაზე.

თავი IV. გარდამავალი დებულებები

მუხლი 16. 2021 წლიდან სამიზნე მოდელზე ეტაპობრივი გადასვლის მოსამზადებელი ღონისძიებები

[მუხლი 16. 2022 წლიდან სამიზნე მოდელზე ეტაპობრივი გადასვლის მოსამზადებელი ღონისძიებები (ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)]

1. 2021 წლის პირველ ივლისამდე:

ა) სს „საქართველოს ენერჯეტიკული ბირჟის“ მიერ განხორციელდეს:

ა.ა) დღით ადრე ბაზრის პლატფორმის ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა;

ა.ბ) ფიზიკური ორმხრივი ხელშეკრულებების (ფორვარდული) ბაზრის ჩამოყალიბება;

ა.გ) დღით ადრე და ორმხრივი ხელშეკრულებების ბაზრების ოპერატორის ლიცენზიის მისაღებად კომისიისათვის შესაბამისი განაცხადის წარდგენა;

ბ) სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ განხორციელდეს:

ბ.ა) საბალანსო ბაზრის პლატფორმის ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა;

ბ.ბ) დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირების, მათ შორის, საბალანსო მომსახურების მიმწოდებელი პირების რეგისტრაციის სისტემის ფორმირება და სათანადო რეესტრის ჩამოყალიბება;

ბ.გ) აღრიცხვის ერთიანი ბაზის წარმოებისათვის საჭირო ღონისძიებების მომზადება;

ბ.დ) საბალანსო ბაზრის ოპერატორის ლიცენზიის მისაღებად კომისიისათვის შესაბამისი განაცხადის წარდგენა;

გ) სს „ელექტროენერჯეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ (ესკო) მიერ განხორციელდეს საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზებისათვის საჭირო სისტემის ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა.

2. 2021 წლის პირველი ივლისიდან განხორციელდეს:

ა) ბირჟის ოპერატორის მიერ:

ა.ა) დღით ადრე და ფიზიკური ორმხრივი ხელშეკრულებების (ფორვარდული) ბაზრების ოპერირება;

ა.ბ) დღით ადრე და ორმხრივი ხელშეკრულებების ბაზრების მონაწილეების რეგისტრაცია;

ა.გ) ორგანიზებული ბაზრების ერთიანი ფინანსური ანგარიშსწორების ფუნქციის უზრუნველყოფა;

ბ) საბალანსო ბაზრის ოპერატორის მიერ:

ბ.ა) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერირება;

ბ.ბ) საბალანსო ბაზარზე საბალანსო ენერჯისა და საბალანსო რეზერვების საჭიროების პროგნოზირება და დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი პირისგან შესყიდვა;

ბ.გ) დაბალანსებისთვის საჭირო ღონისძიებების გატარება;

ბ.დ) დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირების, მათ შორის დაბალანსების მომსახურების გამწვევი პირების, რეესტრის მართვა;

გ) გადამცემი სისტემის ოპერატორის მიერ - აღრიცხვის ერთიანი ბაზის წარმოება და განხორციელება კომისიის სამართლებრივი აქტების შესაბამისად;

დ) ესკოს, როგორც საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის, მიერ საბითუმო საჯარო მომსახურების გაწევა.

1. 2022 წლის პირველ იანვრამდე:

ა) სს „საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟის“ მიერ განხორციელდეს:

ა.ა) დღით ადრე ბაზრის პლატფორმის, ასევე ორმხრივი ხელშეკრულებების პლატფორმის ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა;

ა.ბ) დღით ადრე ბაზრის ოპერატორის ლიცენზიის მისაღებად კომისიისათვის შესაბამისი განაცხადის წარდგენა;

ბ) სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ განხორციელდეს:

ბ.ა) საბალანსო ბაზრის პლატფორმის ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა;

ბ.ბ) დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირების, მათ შორის, საბალანსო მომსახურების მიმწოდებელი პირების რეგისტრაციის სისტემის ფორმირება და სათანადო რეესტრის ჩამოყალიბება;

ბ.გ) აღრიცხვის ერთიანი ბაზის წარმოებისათვის საჭირო ღონისძიებების მომზადება;

ბ.დ) საბალანსო ბაზრის ოპერატორის ლიცენზიის მისაღებად კომისიისათვის შესაბამისი განაცხადის წარდგენა;

გ) სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ (ესკო) მიერ განხორციელდეს საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზებისათვის საჭირო ინსტრუმენტების ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებსა და ბაზრის ოპერატორებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა.

2. 2022 წლის პირველი იანვრიდან განხორციელდეს:

ა) ბირჟის ოპერატორის მიერ:

ა.ა) დღით ადრე ბაზრის ოპერირება;

ა.ბ) დღით ადრე ბაზრის მონაწილეების რეგისტრაცია;

ა.გ) დღით ადრე და დღიური ბაზრებისათვის ფინანსური ანგარიშსწორების ფუნქციის უზრუნველყოფა;

ბ) საბალანსო ბაზრის ოპერატორის მიერ:

ბ.ა) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერირება;

ბ.ბ) საბალანსო ბაზარზე საბალანსო ენერჯისა და საბალანსო რეზერვების დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი პირისგან შესყიდვა;

ბ.გ) საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრისათვის ფინანსური ანგარიშსწორების ფუნქციის უზრუნველყოფა;

ბ.დ) დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირების, მათ შორის, დაბალანსების მომსახურების გამწევი პირების, რეესტრის მართვა;

გ) გადამცემი სისტემის ოპერატორის მიერ დაბალანსებისთვის საჭირო ღონისძიებების გატარება, აღრიცხვის ერთიანი ბაზის წარმოება და განხორციელება კომისიის სამართლებრივი აქტების შესაბამისად;

დ) ესკოს, როგორც საბითუმო საჯარო მომსახურების ორგანიზაციის, მიერ საბითუმო საჯარო მომსახურების გაწევა. (ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)

3. 2022 წლის პირველ ივლისამდე სს „საქართველოს ენერჯეტიკული ბირჟის“ მიერ განხორციელდეს:

ა) დღიური ბაზრის ჩამოყალიბება-გამართვა, ტესტირება, პოტენციურ მონაწილეებთან სიმულაციურ რეჟიმში გაშვება და დანერგვა;

ბ) დღიური ბაზრის ოპერატორის ლიცენზიის მისაღებად კომისიისათვის შესაბამისი განაცხადის წარდგენა.

4. არა უგვიანეს 2022 წლის პირველი ივლისისა, ბირჟის ოპერატორი ასევე უზრუნველყოფს დღიური ბაზრის პლატფორმის ოპერირებას.

საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 31 მაისის დადგენილება №244 – ვებგვერდი, 02.06.2021წ.

მუხლი 17. ბაზრის ფუნქციონირება გარდამავალ პერიოდში - 2021 წლის პირველ ივლისამდე

1. 2021 წლის პირველ ივლისამდე:

ა) ესკო ახორციელებს:

ა.ა) საბითუმო ბაზრის მონაწილეების რეგისტრაციას;

ა.ბ) აღრიცხვის ერთიანი ბაზის წარმოებას;

ა.გ) საბალანსო ენერჯით ვაჭრობას;

ა.დ) გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობას;

ა.ე) მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრულ სხვა ფუნქციებს;

ბ) გადამცემი სისტემის ოპერატორი:

ბ.ა) ორმხრივი ხელშეკრულებების ფარგლებში გასაყიდი ელექტროენერჯის დისპეტჩირებას და მოხმარება/მიწოდების ტექნიკურ დაბალანსებას;

ბ.ბ) პირდაპირი ორმხრივი ხელშეკრულებების რეგისტრაციას;

ბ.გ) მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრულ სხვა ფუნქციებს.

2. 2021 წლის პირველ ივლისამდე არ გამოიყენება ამ კონცეფციის მე-2 მუხლის „გ“, „დ“, „ე“, „ვ“ და „ზ“ ქვეპუნქტების, ასევე, მე-5, მე-8 და მე-10-მე-15 მუხლებით გათვალისწინებული მოთხოვნები ორგანიზებულ ბაზარზე ვაჭრობასთან დაკავშირებით.

[2. (ამოღებულია - 31.05.2021, №244). (ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)]

საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 31 მაისის დადგენილება №244 – ვებგვერდი, 02.06.2021წ.

[მუხლი 17¹. ბაზრის ფუნქციონირება გარდამავალ პერიოდში – 2021 წლის პირველი ივლისიდან 2022 წლის 1 იანვრამდე

1. 2021 წლის 1 ივლისიდან, „ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად განხორციელებული გამანაწილებელი სისტემის ოპერატორების განცალკევების საფუძველზე, საბითუმო ბაზრის მონაწილეებს ემატება მიმწოდებელი.

2. მიმწოდებლისა და გამანაწილებელი სისტემის ოპერატორის საბითუმო ბაზარზე ვაჭრობის ორგანიზება, ასევე მიმწოდებელსა და გამანაწილებელი სისტემის ოპერატორს შორის ქსელში დანაკარგების შესყიდვის გამიჯვნა და ანგარიშსწორება რეგულირდება შესაბამისი მარეგულირებელი კანონქვემდებარე აქტების საფუძველზე.

3. 2022 წლის 1 იანვრამდე კონცეფციის მე-17 მუხლით გათვალისწინებული სუბიექტები აგრძელებენ იმავე მუხლით განსაზღვრული თავიანთი უფლება-მოვალეობების განხორციელებას ამ მუხლის მოთხოვნათა გათვალისწინებით.

4. 2022 წლის პირველ იანვრამდე არ გამოიყენება ამ კონცეფციის მე-2 მუხლის „გ“, „დ“, „ე“, „ვ“ და „ზ“ ქვეპუნქტების, ასევე, მე-5, მე-8 და მე-10 – მე-15 მუხლებით გათვალისწინებული მოთხოვნები ორგანიზებულ ბაზარზე ვაჭრობასთან დაკავშირებით. (ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)]

საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 31 მაისის დადგენილება №244 – ვებგვერდი, 02.06.2021წ.

მუხლი 18. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიის - აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისთვის ელექტროენერჯის მიწოდების დროებით წესი

2021 წლის პირველ ივლისამდე, აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერჯის მიწოდება ხორციელდება ენგურჰესის და ვარდნილჰესების კასკადის ჰიდროელექტროსადგურებიდან ელექტროენერჯის (სიმძლავრის) დამტკიცებული საპროგნოზო ბალანსის მოცულობების მიხედვით. ენგურჰესის და ვარდნილჰესების კასკადის ჰიდროელექტროსადგურები თავიანთი გამომუშავებიდან იკლებენ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიწოდებული ელექტროენერჯის რაოდენობას, შესაბამის საანგარიშო პერიოდში მათ მიერ წარმოებული ელექტროენერჯის პროპორციულად და აწარმოებენ მის აღრიცხვას წინამდებარე წესებითა და კომისიის მიერ დადგენილი ტარიფით. იმ შემთხვევაში, თუ აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერჯის მიწოდება ხდება ესკოს მიერ შესყიდული ელექტროენერჯის ხარჯზე, ენგურჰესი და ვარდნილჰესების კასკადი ვალდებული არიან მომდევნო საანგარიშო პერიოდებში მიაწოდონ ესკოს ეკვივალენტური რაოდენობის ელექტროენერჯია. ესკო უფლებამოსილია აღნიშნული ელექტროენერჯია გაყიდოს მის მიერ ნაყიდი და აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიწოდებული ელექტროენერჯის ფასად. ამ ელექტროენერჯის ესკოს მიერ ექსპორტირებისას ფასის ფორმირება ხდება ელექტროენერჯის ექსპორტსა ან/და გაცვლაზე გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

[მუხლი 18. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიისთვის – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისთვის ელექტროენერჯის მიწოდების დროებითი წესი

2022 წლის პირველ იანვრამდე აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერჯის მიწოდება ხორციელდება ენგურჰესისა და ვარდნილჰესების კასკადის ჰიდროელექტროსადგურებიდან ელექტროენერჯის (სიმძლავრის) დამტკიცებული საპროგნოზო ბალანსის მოცულობების მიხედვით. ენგურჰესისა და ვარდნილჰესების კასკადის ჰიდროელექტროსადგურები თავიანთი გამომუშავებიდან იკლებენ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიწოდებული ელექტროენერჯის რაოდენობას, შესაბამის საანგარიშო პერიოდში მათ მიერ წარმოებული ელექტროენერჯის პროპორციულად და აწარმოებენ მის აღრიცხვას

წინამდებარე წესებითა და კომისიის მიერ დადგენილი ტარიფით. იმ შემთხვევაში, თუ აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერჯის მიწოდება ხდება ესკოს მიერ შესყიდული ელექტროენერჯის ხარჯზე, ენგურჰესი და ვარდნილჰესების კასკადი ვალდებული არიან, მომდევნო საანგარიშო პერიოდებში მიაწოდონ ესკოს ეკვივალენტური რაოდენობის ელექტროენერჯია. ესკო უფლებამოსილია, აღნიშნული ელექტროენერჯია გაყიდოს მის მიერ ნაყიდი და აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიწოდებული ელექტროენერჯის ფასად. ამ ელექტროენერჯის ესკოს მიერ ექსპორტირებისას ფასის ფორმირება ხდება ელექტროენერჯის ექსპორტზე ან/და გაცვლაზე გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად. **(ამოქმედდეს 2021 წლის 1 ივლისიდან)**

საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 31 მაისის დადგენილება №244 – ვებგვერდი, 02.06.2021წ.

მუხლი 19. კონკურენტული ბაზრის განვითარების ეტაპები

1. „ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის 166-ე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების საფუძველზე, ამ კონცეფციის N1 დანართის პირველი პუნქტით განისაზღვრება საჯარო მომსახურების სახით ელექტროენერჯის მიწოდების ვალდებულება სხვა კატეგორიის საბოლოო მომხმარებლებისთვისაც (რომლებზეც არ ვრცელდება უნივერსალური მომსახურება). ასეთმა მომხმარებლებმა, დანართში მითითებული ვადის გასვლის შემდეგ, სავალდებულო წესით უნდა აირჩიონ მიმწოდებელი (ბაზრის გახსნა).
2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულება, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით, შეიძლება, დაეკისროს იმავე საწარმოს, რომელიც ასრულებს უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებლის ფუნქციას. ამ პუნქტით გათვალისწინებული მომხმარებლების მომსახურებისა და დაცვის პირობები (მათ შორის, ფასი) უნდა განსხვავდებოდეს უნივერსალური მიმწოდებლის მომხმარებლებისგან.
3. ამ კონცეფციის N1 დანართის მე-2 პუნქტით განისაზღვრება საჯარო მომსახურების ვალდებულებისაგან ელექტროენერჯის შესაბამისი მწარმოებლების გათავისუფლების ვადები.

დანართი №1

1. ბაზრის გახსნის ეტაპები:

პერიოდი	ბაზრის გახსნა
2021 წლის პირველი ივლისამდე	35-110 ძაბვის საბოლოო მომხმარებელი, რომელიც თვეში მოიხმარს არანაკლებ 0.4 მლნ. კვტ.სთ ელექტროენერჯიას
2022 წლის პირველი ივლისამდე	35-110 კვ ძაბვის ყველა საბოლოო მომხმარებელი, ასევე, 6-10 კვ ძაბვის საბოლოო მომხმარებელი, რომელიც თვეში მოიხმარს არანაკლებ 1 მლნ. კვტ.სთ ელექტროენერჯიას
2026 წლის პირველი ივლისამდე	ყველა სხვა მომხმარებელი (გარდა საყოფაცხოვრებო მომხმარებლისა და მცირე საწარმოსი)

2. მწარმოებლების გათავისუფლება საჯარო მომსახურების ვალდებულებისაგან:

პერიოდი	ელექტროენერჯის მწარმოებელი, რომელიც გათავისუფლდება საჯარო მომსახურების ვალდებულებისგან

01.01.2021-დან	2008 წლის 1 აგვისტომდე აშენებული ჰიდროელექტროსადგურები, რომელთა საპროექტო სიმძლავრე 50 მეგავატს არ აღემატება
01.05.2022-დან	2008 წლის 1 აგვისტომდე აშენებული ჰიდროელექტროსადგურები, რომელთა საპროექტო სიმძლავრე 65 მეგავატს არ აღემატება
01.05.2024-დან	2008 წლის 1 აგვისტომდე აშენებული ჰიდროელექტროსადგურები, რომელთა საპროექტო სიმძლავრე 75 მეგავატს არ აღემატება
01.05.2026-დან	2008 წლის 1 აგვისტომდე აშენებული ჰიდროელექტროსადგურები, რომელთა საპროექტო სიმძლავრე 90 მეგავატს არ აღემატება
01.01.2027-დან	2008 წლის 1 აგვისტომდე აშენებული ჰიდროელექტროსადგურები, რომელთა საპროექტო სიმძლავრე 120 მეგავატს არ აღემატება

